

رقص بلوچی

موسیقی و رقص های فولکلوریک

هرپدیده دیگر نماینده روحیات و انکار و زندگی گروه‌ها و قبیله‌های ملی است . رقصهای محلی کشورهای مختلف اگر چه اغلب با موسیقی و فورم‌های مشابه همراهی میشود از حیث بیان و حرکات و بکار بردن شیوه خاص رقص بسیار متنوع است .

در ایران دست کم هزار رقص گوناگون در نواحی و مناطق مختلف میتوان یافت که از نظر بسیاری از مردم نواحی دیگر ناشناس و بیگانه است .

تحقیقاتی که در زمینه رقصهای محلی در ایران شده بسیار جدید است با اینحال این بررسی‌ها نشان داده است که ایران یکی از غنی‌ترین کشورهای رقص و موسیقی متنوع بومی است . اگرچه در گذشته نیز جست‌ و گریخته

در مراسم عروسی و جشن‌ها به این رشته از هنر عامیانه که از موسیقی طبقات برگزیده جدا بود میپرداختند .

در قرن ۱۵ میلادی بتدریج موسیقی و رقصهای عامیانه وارد موسیقی هنری شد و بسیاری از آثار موسیقی لولی، رامو و باخ در زمینه سویت‌های رقص از موسیقی عامیانه اقتباس شده است .

در دوره رومانتيك توجه هنرمندان به هنر عامیانه بیشتر معطوف شد . بسیاری از دانشمندان از جمله یوهان گتفرید هررد J.G. Herder فیلسوف آلمانی به گردآوری و مقایسه فرهنگ و هنر عامیانه پرداختند و جنبه ملی و زیبایی آن را بطور علمی مورد تحقیق قرار دادند .

امروز موسیقی و رقص فولکلوریک یکی از مبانی بزرگ فرهنگی است و بیش از

کلمه انگلیسی فولکلور Folklore به آن قسمت از فرهنگ اطلاق میشود که مربوط به هنر و زندگی مردم است . در این زمینه ترانه‌های عامیانه و روستائی ، رقص‌های محلی و ملی و موسیقی اصیل و دست نخورده ملت را میتوان یافت .

رقص‌های محلی از قدیم‌ترین جلوه‌های هنری ملت‌هاست که ابتدا با رسوم و اعتقادات دینی ، گاهی برای ادای احترام و طلب رحمت خدایان و زمانی برای ترسانیدن اجنه و دیوها و گاه نیز برای باروری کشتزارها بمورد اجرا گذاشته میشد .

نوازندگان روستائی با سازهایی که از انواع نی‌وزه و موی اسب و پوست حیوان میساختند موسیقی فولکلوریک را بوجود می‌آوردند . در شهرها نوازندگان دوره گرد

رقص‌های اسپانیایی

در ایران مانند سایر کشورهای شرقی تنها درسی سال اخیر به گردآوری رقصهای محلی توجه شده است اما در این مدت کوتاه نیز نمونه‌های بسیار جالب در زمینه فرهنگ فولکلور ارائه داده شد. سازمان فولکلور ایران در این زمینه خدمت شایسته‌ای به فرهنگ عامه کرد. اگرچه در قدیم و پیش از تأسیس این سازمان نیز تحقیقاتی در زمینه رقصهای محلی شده بود اما جنبه فولکلوریک و بخصوص اصالت روستائی و در عین حال هنری نداشت. بدون تردید کوشش و تحقیقات روبرت دو وارن R. De Warren استاد رقص سازمان فولکلور ایران در پیشرفت این رشته از هنر مؤثر بود.

دووارن که ابتدا بعنوان کورئوگراف و معلم باله به ایران آمد اصلاً انگلیسی است.

اگرچه بعضی از منقدان ایرانی تنها بعلمت ملیت دووارن را برای تنظیم و گردآوری رقصهای محلی ایرانی مورد انتقاد قرار میدهند و تصور میکنند که یک انگلیسی نمیتواند اصالت رقص ایرانی را در تنظیم هنری حفظ کند با این حال باید گفت که اصول رقصهای فولکلوریک در حرکات دست و پا و اندام بسیار مشابه است و تنها فورم‌های مختلف است که ناحیه‌ای را از ناحیه دیگر جدا میکند. انگلیسیها

بیش وجود دارد و اغلب بالباسهای اصیل روستائی و رنکارنگ بهمراهی موسیقی مخصوص محل اجرا میشود.

بین کشورهای مختلف بخصوص اسپانیا و روسیه و بسیاری از کشورهای بالکان و اروپای شرقی به گردآوری رقصهای محلی پرداخته‌اند. و با تنظیم آن برای نمایش‌های صحنه‌ای فرهنگ جدیدی در رقصهای امروز بوجود آوردند. در فرانسه هر ساله جشنواره‌ای برای رقصهای فولکلوریک برپا میشود.

رقص‌های فولکلوریک فرانسه

در گردآوری رقصهای محلی فعالیت‌هایی صورت گرفته بود با اینحال باید آغاز تحقیقات اصلی در زمینه رقصهای محلی در ایران را از تاریخ ۱۳۴۶ زمان تأسیس سازمان ملی فولکلور دانست.

بررسی و گردآوری رقصهای محلی کاری حساس و بسیار دقیق است. وجود این رقصها در روستاها در واقع مانده‌نامه خام و اولیه است که باید بصورت هنری تنظیم شود. و در این مورد هم باید اصالت و اختصاصات اصلی رقص محفوظ بماند. ف. هور بورگر F. Hoerburger رقصهای فولکلوریک را به چهار دسته تقسیم میکند:

۱- رقصهای اصیل که بوسیله مردم محل بصورت اصلی رقصیده میشود و هیچگونه تغییری در آن داده نشده است. ۲- رقصهای محلی که با تغییرات کوچک جنبه صحنه‌ای می‌یابد و بوسیله گروه‌های رقصنده و تعلیم یافته روی صحنه نمایش داده میشود.

۳- تنظیم و آراژمان هنری رقصهای محلی که بطور سیستماتیک بوسیله استادان رقص صورت میگیرد و به رقصهای فولکلوریک جنبه هنری میدهد.

۴- کمپوزیسیون و ساختن رقصها به شیوه فولکلوریک که غالباً از روی اصول قدیم با تکنیک جدید صورت میگیرد. رقصهای محلی در همه کشورها کم و

و در سال گذشته در ترکیه به دریافت بزرگ نارنج طلائی نائل شد ، در لندن نیز يك هفته در تئاتر سادلرز ولز نمایش داد .

در رقصهای فولکلوریک ایرانی فقط از سازهای روستائی محل مانند دوزله ، سورنا ، قیچک ، بالا بان ، دهل، وامثال آن استفاده میشود و بخصوص نشاطرقصها و سروصدا و همه رقصندگان نیز بصورت اصیل حفظ شده است .

رقصهای فولکلوریک ایران دارای کاراکتر مختلف است بطوری که دووارن تحقیق کرده میتوان انواع رقصهای ایرانی را به سه دسته اصلی تقسیم کرد:

رقصهای مذهبی

رقصهای عشایری

رقصهای ملی

رقصهای مذهبی بازمانده رقصهای زرتشتی یا اسلام یا عرفانی و گاهی نیز اعتقادات خرافاتی است که از خارج به ایران آمده است .

نمونه کامل رقصهای مذهبی ، رقص درویشان است که به آئین مخصوص یا موسیقی و آواز صورت میگیرد . نمونه رقصهای خرافاتی ، رقصهای «زار» است که اصلا ایرانی نیست و در بندرعباس و لنکه مرسوم است. این رقص اصلا مربوط به سیاه پوستان زنگبار است که در قرون گذشته بعنوان بردگان بوسیله اعراب یا پرتغالیها که در این بندرها پایگاه داشتند آورده شدند .

نوع دیگر، رقصهای جن گیری است که در بسیاری از نواحی دیگر جنوب ایران معمول است.

رقصهای عشایری ایران بسیار زیاد است و بسته به آنکه در مناطق شمال یا شرق یا جنوب یا منطقه کوهستانی یا کویر باشند هر يك اختصاصات دیگری دارد .

انواع رقصهای عشایری را میتوان مانند رقصهای کردی ، بختیاری ، بویر احمدی، لری، بلوچ ، بجنوردی، قشقائی و امثال آن برشمرد .

بعضی از رقصها با وجود بعد مسافت با هم شباهت بسیار دارد. چنانکه رقصهای بجنوردی در شمال خراسان با رقصهای کردی در غرب ایران رابطه نزدیک دارد

از نواحی کردستان ، شوشتر ، بجنورد ، بلوچستان ، آذربایجان گردآوری کرده بعلاوه داستان هفت پیکر نظامی را برای رقصهای فولکلوریک تنظیم کرده است که باموفتیت بسیار در تالار رودکی تهران بمرور نمایش گذاشته شد . سازمان فولکلور ایران در کشورهای خارجی نیز نمایشهای متعدد ترتیب داد

اصولاً در هنر رقص قرن بیستم مقام شایسته ای یافته اند و در بسیاری از کشورها نیز استادان رقص انگلیسی موفقیت بزرگ داشتند چنانکه پاله اشتوتگارت آلمان نیز شهرت خود را مدیون جون J. Cranko کرانکو استاد انگلیسی (آفریقای جنوبی) است . دووارن تاکنون رقصهای محلی بسیار

رقصهای فولکلوریک روسی